

فرهنگ جهانی

فصل اول (۲۲ پیمانه)

پیمانه‌های ۱ تا ۲۲

با درخت دانش، گام به گام
پیشرفت خود را ارزیابی کنید.

گام اول: میزان تسلط خود را با رنگ مشخص کنید.
آبی: مسلطم.
سبز: نسبتاً مسلطم.
زرد: مسلط نیستم.
گام‌های بعدی: اگر در گام اول دانش خود را در حد رنگ زرد ارزیابی کردید، اما در نوبت‌های بعدی پیشرفت کردید، می‌توانید خانه‌های سبز یا آبی را رنگ کنید. هرگاه به رنگ‌ها نگاه کنید متوجه می‌شوید در کدام قسمت‌ها نیاز به تمرین بیشتر دارید.

فصل اول (فرهنگ جهانی)

۲۲ پیمانه

۴ پیمانه ۲۰ سوالی
۱۵ پیمانه ۱۰ سوالی
۲ پیمانه ۱۰ سوالی آزمون جمع‌بندی پایان فصل
۱ پیمانه ۱۰ سوالی ویژه برترها

۲۶۰ سؤال شناسنامه‌دار

۸۰ تشریحی	۱۸۰ تستی
۳۶ مدارس	۱۳۸ آزمون کانون
۴۴ تألیفی	۳۰ تألیفی
۱۲ کنکور سراسری	

آبی سبز زرد

سوالات تشریحی (درس ۱ تا ۴)
(۴ پیمانه)

آبی سبز زرد

جهان فرهنگی (درس ۱)
(۴ پیمانه) (تست شناسنامه‌دار)

آبی سبز زرد

فرهنگ جهانی (درس ۲)
(۳ پیمانه) (تست شناسنامه‌دار)

آبی سبز زرد

نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱ (درس ۳)
(۴ پیمانه) (تست شناسنامه‌دار)

آبی سبز زرد

نمونه‌های فرهنگ جهانی ۲ (درس ۴)
(۴ پیمانه) (تست شناسنامه‌دار)

آبی سبز زرد

آزمون جمع‌بندی پایان فصل
(۲ پیمانه) (تست شناسنامه‌دار)

آبی سبز زرد

آزمون ویژه برترها
(۱ پیمانه) (تست شناسنامه‌دار)

تعداد تست

۲۰ ۲۰ ۲۰ ۲۰

۱۰	۱۰	جهان انسانی و جهان تکوینی
۱۰	۱۰	تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی

۱۰	۱۰	فرهنگ‌های جهانی
۱۰	۱۰	فرهنگ جهانی مطلوب چه ویژگی‌هایی دارد؟

۱۰	۱۰	جهان‌گشایی و امپراتوری
۱۰	۱۰	امپریالیسم و استعمار

۱۰	۱۰	مراحل گسترش فرهنگ اسلامی
۱۰	۱۰	استعمار و بیداری اسلامی

۱۰ ۱۰

۱۰

اهداف کلی

انتظار می‌رود در پایان درس دانش‌آموزان بتوانند توانایی‌های زیر را به دست آورند:

- ❖ جهان فرهنگی، ذهنی و تکوینی را تعریف و تحلیل کنند.
- ❖ با ابعاد جهان انسانی آشنا شوند.
- ❖ با تعامل جهان‌های مختلف (ذهنی، فرهنگی و تکوینی) آشنا شوند.
- ❖ انواع دیدگاه‌ها درباره تعامل جهان‌های مختلف را تفسیر کنند.

درس‌نامه

مقدمه

– هر فرهنگی در عمیق‌ترین لایه‌های خود به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهد.
– این پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادین، همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ را از انسان و جهان می‌سازند و به مثابه **روح و شالوده آن** فرهنگ عمل می‌کنند.

پرسش‌های بنیادین به سه دسته تقسیم می‌شوند:

نوع پرسش‌ها	مثال
هستی‌شناسانه	آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟
انسان‌شناسانه	آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟
معرفت‌شناسانه	آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟

نتیجه:

پاسخ‌های متفاوت به این پرسش‌های اساسی، جهان‌های فرهنگی مختلفی پدید می‌آورد.

جهان انسانی

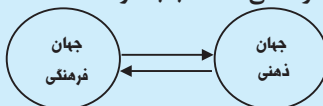
مجموعه‌های بزرگ و مهم به دلیل اهمیت و گستردگی شان، «جهان» نامیده می‌شوند.

<p>◀ محصول زندگی انسان است.</p>		
<p>◀ هر چه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید مربوط به این جهان (جهان انسان) است.</p>		
<p>◀ جهان انسانی به دو بخش فردی و اجتماعی تقسیم می‌شود:</p>	<p>(الف) بخش فردی جهان انسانی (جهان ذهنی)</p>	<p>۱- به زندگی شخصی و فردی انسان‌ها باز می‌گردد. ۲- ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها به این بخش (جهان فردی) تعلق دارد و به آن جهان ذهنی نیز می‌گویند. ۳- دانسته‌ها، تجربه‌ها و خلیقات ویژه ما انسان‌ها مربوط به این بخش است. افراد دیگر در این موارد با ما شریک نیستند.</p>
	<p>(ب) بخش اجتماعی جهان انسانی (جهان فرهنگی)</p>	<p>۱- زندگی اجتماعی انسان‌ها را در بر می‌گیرد. ۲- بخش اجتماعی هویت فرهنگی دارد. ۳- فرهنگ، شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست. ۴- از بخش اجتماعی به جهان فرهنگی نیز یاد می‌کنند. محصول آگاهی و عمل مشترک است.</p>

نکات تکمیلی:

وقتی فردی درباره مسئله‌ای خاص می‌اندیشد، در محدوده جهان فردی و ذهنی خود به سر می‌برد.
 < وقتی فردی اندیشه خود را به صورت گفتار یا نوشتار بیان می‌کند یا بر اساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به محدوده جهان اجتماعی و فرهنگی وارد می‌شود.

< بین دو بخش ذهنی (فردی) و فرهنگی (اجتماعی) جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد.
 < هر فرهنگی نوعی خاص از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد پدید می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز و ظهور می‌دهد و هر نوع عقیده و اخلاقی نیز جویای فرهنگی متناسب با خود است.

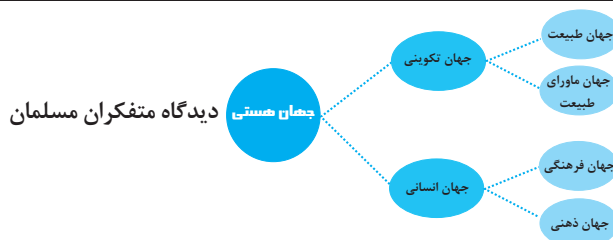
جهان تکوینی

< تمامی پدیده‌های جهان هستی محصول زندگی انسان نیستند. در مقابل جهان انسانی، می‌توان از جهان دیگری نام برد که از آن به **جهان تکوینی** یاد می‌شود.

< جهان تکوینی پیش از انسان و مستقل از خواست و اراده انسان وجود دارد.

< برخی جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند:
 این گروه طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند.
 با تقسیم جهان انسانی به دو جهان ذهنی و جهان فرهنگی از سه جهان سخن می‌گویند: **جهان طبیعت، جهان ذهن، جهان فرهنگ**

< **متفکران مسلمان**، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند: نزد آنان جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است.
 < آن‌ها جهان تکوینی را به دو **جهان طبیعت و فوق طبیعت** تقسیم می‌کنند:

تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی

< بین جهان‌های مختلف ارتباط و تعامل وجود دارد.

< درباره جهان‌های مختلف و چگونگی ارتباط و پیوند آنها **دیدگاه‌های متفاوتی** وجود دارد.

الف) دیدگاه اول

< برخی جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می‌کنند.
 < جهان طبیعت را مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی می‌دانند.
 < ذهن افراد و فرهنگ هویتی طبیعی و مادی دارند.
 < علوم مربوط به آنها نظیر علوم طبیعی است.
 < این گروه بین علوم طبیعی و علوم انسانی، تفاوتی قائل نیستند.
 < پیامد این دیدگاه: **نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.**

ب) دیدگاه دوم

< گروهی دیگر جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند.
 < این گروه جهان ذهنی و فردی افراد را تابع فرهنگ می‌دانند و جهان تکوینی را نیز ماده خامی برای دخل و تصرف فرهنگ‌ها و جوامع مختلف می‌دانند.
 < در این دیدگاه، جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیت و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

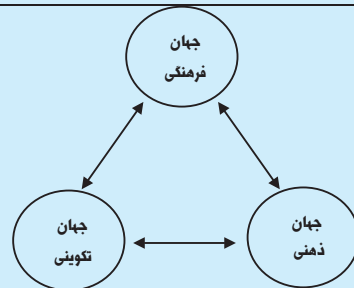

پ) دیدگاه سوم

- ◀ رویکرد کسانی است که جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی را مهم و در تعامل با یکدیگر می‌دانند.
- ◀ این دیدگاه فرصت تعامل صحیح انسان با خودش و جهان هستی را فراهم می‌کند.
- ◀ قرآن کریم از این دیدگاه دفاع می‌کند.
- ◀ در نگاه قرآنی جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست.
- ◀ ادراک و آگاهی نیز به انسان منحصر نمی‌شود.
- ◀ جهان تکوینی نیز بر خوردی حکیمانه و هوشمندانه با جهان انسانی دارد.
- ◀ در نگاه متفکران مسلمان، جهان تکوینی بر اساس حکمت و مشیت خداوند سبحان رفتاری حکیمانه با افراد و جوامع انسانی دارد.
- ◀ قرآن کریم علاوه بر آن که برای جامعه و فرهنگ جایگاه ویژه‌ای قائل است و از زندگی و مرگ امت‌ها سخن می‌گوید، جهان فردی اشخاص را نیز نادیده نمی‌گیرد.
- ◀ قرآن کریم بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند.
- ◀ از منظر قرآن هر گاه انسان، اخلاق الهی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگی توحیدی برخوردار باشد، آن‌گاه جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی انسان‌ها می‌گشاید.
- ◀ هرگاه افراد و فرهنگ جامعه، هویتی مشرکانه داشته باشند آن‌گاه زمین و آسمان از تعامل سازنده با آنها باز می‌مانند و ظرفیت‌های الهی و آسمانی خود را از آنها پنهان می‌کنند.

نکات تکمیلی:

- ◀ برخی دیدگاه‌ها، مانع شناخت صحیح انسان و جهان هستی می‌شوند.
- ◀ وقتی انسان از شناخت خویشتن و جهان هستی بازماند ← از تعامل صحیح با جهان هستی و شکوفایی استعدادهای خویش باز می‌ماند.
- ◀ قرآن کریم، از عقاید و اعمالی که مانع دستیابی انسان به حقیقت خویش و جهان هستی می‌شوند، به «اغلال و سلاسل» یاد می‌کند.
- ◀ اغلال و سلاسل؛ زنجیرهایی هستند که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند.

نکات مهم جهان فرهنگی:

- ❖ هر فرهنگی در عمیق‌ترین لایه‌های خود به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهد.
 - ❖ پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ از انسان و جهان را می‌سازند.
 - ❖ عقاید و ارزش‌های اساسی به مثابه روح یا شالوده فرهنگ عمل می‌کنند.
 - ❖ پرسش‌های بنیادی به سه دسته اصلی تقسیم می‌شوند:
- اول: هستی‌شناسانه: پرسش‌هایی از قبیل اینکه آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟
 - دوم: انسان‌شناسانه: پرسش‌هایی از قبیل اینکه آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟
 - سوم: معرفت‌شناسانه: پرسش‌هایی از قبیل اینکه آیا تنها راه شناخت واقعیت، حس و تجربه است؟
- ❖ پاسخ‌های متفاوت به این پرسش‌های اساسی، جهان‌های فرهنگی مختلفی پدید می‌آورد.
 - ❖ فرهنگ، شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.
 - ❖ تمامی پدیده‌های جهان هستی محصول زندگی انسان نیستند.

۱- ۱. **درستی یا نادرستی گزاره‌ها (ص / غ):**

- الف) هستی‌شناسی به پرسش‌هایی از قبیل اینکه «آیا تنها راه شناخت واقعیت، حس و تجربه است؟» پاسخ می‌دهد.
(صفحه ۳ و ۴ کتاب درسی) (شهید دستغیب - شیراز)
- ب) وقتی فرهنگ مهمتر از جهان ذهنی و تکوینی باشد، طبیعت ماده خامی محسوب می‌شود. (صفحه ۸ کتاب درسی) (کوثر - چمستان)
- پ) هر فرهنگی نوعی خاص از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد پدید می‌آورد. (صفحه ۵ کتاب درسی) (مشابه علامه امینی - رودان)
- ت) هر جامعه در عمیق‌ترین لایه‌های خود به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهد.
(صفحه ۳ کتاب درسی) (مشابه جای خالی «الف» ابن‌سینا دشتی - اصفهان)

۲- ۲. **جملات کامل کردن:**

- الف) از بخش اجتماعی جهان انسانی به ... نیز یاد می‌شود.
(صفحه ۴ کتاب درسی) (محللات - تربیت)
- ب) بخش فردی جهان انسانی ابعاد ... و ... انسان‌ها را دربر می‌گیرد.
(صفحه ۴ کتاب درسی) (پروین اعتماسی - تویسرکان)
- پ) قرآن کریم، باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند، ... می‌نامد.
(صفحه ۸ کتاب درسی) (فرهیختگان - گهنوج)
- ت) بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی ... و ... وجود دارد.
(صفحه ۵ کتاب درسی) (حضرت زینب - لنده دوکندیان)
- ث) متفکران مسلمان جهان تکوینی را به جهان ... محدود نمی‌دانند.
(صفحه ۶ کتاب درسی)

۳- ۳. **جورکردنی:**

(صفحه‌های ۳، ۶ و ۸ کتاب درسی)

الف) محدود به جهان طبیعت نیست. ب) محصول زندگی انسان است. ج) جامعه نیز از فرهنگی توحیدی برخوردار است. د) پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی	۱) هرگاه انسان اخلاقی الهی داشته باشد. ۲) در قرآن کریم جهان تکوینی ۳) روح یا شالوده فرهنگ
--	---

پاسخ کوتاه:

- ۴- ۴. پرسش‌های بنیادی هر فرهنگ را نام ببرید.
۵- ۵. روح یا شالوده فرهنگ چیست؟
۶- ۶. جهان انسانی را تعریف کنید.
۷- ۷. جهان تکوینی را تعریف کنید.
۸- ۸. هستی‌شناسی یکی از پرسش‌های بنیادی هر فرهنگ است. این پرسش بنیادی اشاره به چه موضوعی دارد؟
(صفحه ۳ کتاب درسی)
- ۹- ۹. در انسان‌شناسی چه پرسش‌هایی مطرح می‌شود؟
۱۰- ۱۰. نمونه‌ای از پرسش‌های بنیادی در معرفت‌شناسی را بیان کنید.
۱۱- ۱۱. فرهنگ چیست؟
۱۲- ۱۲. از نظر متفکران مسلمان، جهان تکوینی، دارای چه ابعادی است؟
۱۳- ۱۳. در چه صورت زمین و آسمان از تعامل سازنده با انسان‌ها سر باز می‌زنند؟
(صفحه ۳ کتاب درسی)

سوالات تشریحی:

- ۱۴- ۱۴. جهان انسانی به چند بخش تقسیم می‌شود؟ توضیح دهید.
۱۵- ۱۵. چه زمانی فرد از محدوده فردی و ذهنی به محدوده اجتماعی و فرهنگی وارد می‌شود؟
۱۶- ۱۶. چگونه بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد؟ (شهید بهشتی - خورموج)
۱۷- ۱۷. متفکران مسلمان جهان تکوینی را چگونه یاد می‌کنند؟
۱۸- ۱۸. دیدگاه کسانی که جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می‌کنند و این جهان را مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی می‌دانند، را شرح دهید.
۱۹- ۱۹. نظرات و دیدگاه گروه دوم را درباره جهان‌های مختلف و چگونگی ارتباط و پیوند آن‌ها توضیح دهید؟
۲۰- ۲۰. رویکردی که جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی را در تعامل با یکدیگر می‌داند را شرح دهید.
(صفحه ۴ کتاب درسی) (آیت‌الله خامنه‌ای - قلعه گنج)
(صفحه ۵ کتاب درسی)
(صفحه ۵ کتاب درسی) (شهید بهشتی - خورموج)
(صفحه ۶ کتاب درسی) (تربیت - محللات)
(صفحه ۷ کتاب درسی) (پژوهندگان علم - کرج)
(صفحه ۸ کتاب درسی) (تربیت - محللات)
(صفحه ۸ کتاب درسی)

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

پیمانه ۲

۱۰
تست

جهان انسانی و جهان تکوینی

- ۲۱- ۱. جهان اجتماعی را جهان فرهنگی نیز می‌خوانند؛ زیرا:
- ۱) زندگی اجتماعی و هویت افراد را می‌سازد.
 - ۲) به ابعاد اخلاقی، ذهنی و روانی انسان‌ها بازمی‌گردد.
 - ۳) هویتی فرهنگی دارد و محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.
 - ۴) هویتی فرهنگی دارد و به ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها می‌پردازد.
- ۲۲- ۲. به ترتیب، کدام گزینه جاهای خالی را به درستی کامل می‌کند؟
- وقتی فردی درباره موضوع خاصی می‌اندیشد، در محدوده ... و ... خود قرار دارد.
- بین دو بخش جهان انسانی، ... و ... وجود دارد.
- هر فرهنگی نوع خاصی از ... و ... را در افراد به وجود می‌آورد.
- ۱) فردی - ذهنی - تناسب - هماهنگی - عقاید - خصوصیات
 - ۲) فرهنگی - ذهنی - تناسب - رابطه - عقاید - رفتارها
 - ۳) فردی - ذهنی - تناسب - رابطه - عقاید - خصوصیات
 - ۴) فرهنگی - ذهنی - تناسب - هماهنگی - عقاید - رفتارها
- ۲۳- ۳. کدام گزینه نمودار متناسب با دیدگاه متفکران مسلمان است؟
- ۱) جهان انسانی ← جهان تکوینی ← جهان طبیعت
 - ۲) جهان تکوینی ← جهان طبیعت ← جهان فرهنگی
 - ۳) جهان تکوینی ← جهان طبیعت ← جهان فوق طبیعت
 - ۴) جهان انسانی ← جهان طبیعت ← جهان فوق طبیعت
- ۲۴- ۴. کدام گزینه صحیح نیست؟
- ۱) جهان انسانی، محصول زندگی انسان است و هر چه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید، به این جهان تعلق دارد.
 - ۲) فرهنگ، شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.
 - ۳) هر یک از ما دانسته‌ها، تجربه‌ها و خلیات ویژه‌ای داریم که افراد دیگر با ما در آن‌ها شریک هستند.
 - ۴) بخش فردی جهان انسانی را جهان ذهنی و بخش اجتماعی آن را جهان فرهنگی می‌نامند.
- ۲۵- ۵. پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟
- وقتی فردی به دیگری مهر می‌ورزد از چه جهانی به چه جهانی وارد می‌شود؟
- فرهنگ‌های گوناگون چگونه به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهند؟
- ۱) جهان فردی به جهان فرهنگی - با سطحی‌ترین لایه‌های خود به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهند.
 - ۲) جهان فردی به جهان فرهنگی - در عمیق‌ترین لایه‌های خود به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهند.
 - ۳) جهان فرهنگی به جهان فردی - در عمیق‌ترین لایه‌های خود به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهند.
 - ۴) جهان فرهنگی به جهان فردی - با سطحی‌ترین لایه‌های خود به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهند.
- ۲۶- ۶. به ترتیب، این موارد ویژگی کدام جهان است؟
- الف) فرد اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند.
- ب) ابعاد اخلاقی انسان‌ها به این بخش تعلق دارد.
- ۱) فرهنگی - فردی
 - ۲) فردی - فرهنگی
 - ۳) انسانی - اساطیری
 - ۴) تکوینی - فرهنگی
- ۲۷- ۷. به ترتیب، در ارتباط با موارد زیر کدام گزینه صحیح است؟
- الف) هر کدام از ما دانسته‌ها، تجربه‌ها و خلیات ویژه‌ای داریم که افراد دیگر با ما در آن‌ها شریک نیستند.
- ب) هر چه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید به این جهان تعلق دارد.
- ج) محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.
- ۱) جهان ذهنی - جهان اجتماعی - جهان ذهنی
 - ۲) جهان ذهنی - جهان انسانی - فرهنگ
 - ۳) جهان اجتماعی - جهان فردی - جهان اجتماعی
 - ۴) جهان اجتماعی - جهان انسانی - جهان فرهنگی

۲۸- ۸. موارد کدام گزینه، جدول زیر را به صورت صحیح کامل می کند؟ (صفحه ۳ تا ۶ کتاب درسی) (آزمون کانون - آبان ۱۴۰۱)

جهان اجتماعی	جهان فردی
۱	۳
۲	۴
۵	

الف) دانسته‌ها و تجربه‌هایی که دیگران با ما در آن‌ها شریک نیستند.

ب) بخشی که هویت فرهنگی دارد.

ج) دستفروشی که در مترو جوراب می فروشد.

د) نوجوانی که در حیاط مدرسه مشغول مطالعه کتاب است.

ه) پرستاری که نیمه شب به بیماران سر می زند.

۱) الف - ج - د - ب - ه (۲) ج - ه - د - الف - ب (۳) ب - ه - ج - الف - د (۴) ه - الف - د - ب - ج

۲۹- ۹. به ترتیب، صحیح و غلط بودن هر یک از عبارتهای زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟ (صفحه ۴ تا ۶ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۱۴۰۱)

الف) جهان انسانی به دو جهان تکوینی و فرهنگی تقسیم می شود.

ب) تمام پدیده‌های جهان هستی محصول زندگی انسان هستند.

پ) جهان تکوینی به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می شود.

۱) ص - غ - ص (۲) غ - غ - ص (۳) غ - ص - غ (۴) ص - ص - غ

۳۰- ۱۰. صحیح یا غلط بودن عبارتهای زیر را به ترتیب مشخص کنید. (صفحه ۴ تا ۶ کتاب درسی) (آزمون کانون - خرداد ۱۴۰۱)

- آن چیزی که باعث شکل‌گیری جهان‌های فرهنگی متفاوت می شود، پاسخ‌های متفاوت به پرسش‌های بنیادین بشر است.

- متفکران مسلمان جهان انسانی را به دو بخش ذهنی و فرهنگی تقسیم می کنند و از وجود سه جهان سخن می گویند.

- جهان فرهنگی، شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می دهد و خود نیز حاصل آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.

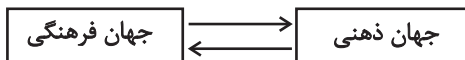
- وقتی فردی نظرات خود را در روزنامه منتشر می کند، در محدوده ذهنی و فردی قرار دارد، زیرا صرفاً نظرات خودش را بیان کرده است.

۱) ص - غ - ص (۲) ص - غ - غ (۳) غ - ص - غ (۴) غ - ص - ص - غ

۱۰
تست

پیمانه ۳

۳۱- ۱. کدام گزینه در ارتباط با نمودار زیر صحیح است؟ (صفحه ۴ و ۵ کتاب درسی) (آزمون کانون - تیر ۱۴۰۱)

۱) وقتی فردی درباره موضوعی خاص می اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود قرار دارد، ولی هنگامی که اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می کند، به جهان فرهنگی وارد می شود.

۲) ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها به بخش ذهنی جهان انسانی تعلق دارد که به آن جهان فرهنگی نیز می گویند.

۳) جهان انسانی محصول زندگی انسان است و هر چه پدید می آید به این جهان تعلق دارد.

۴) هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می دهد و هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می کند.

۳۲- ۲. به ترتیب، پاسخ هریک از پرسش‌های زیر کدام است؟ (صفحه ۴ و ۵ کتاب درسی) (آزمون کانون - فروردین ۱۴۰۲)

- کدام یک در رابطه با عبارت «هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می آورد و هر نوع عقیده و اخلاقی نیز جویای فرهنگ متناسب با خود است.» صحیح می باشد؟

- کدام گزینه به ترتیب، با جهان‌های ذهنی و فرهنگی همخوانی دارد؟

۱) جهان انسانی در برابر جهان ذهنی قرار داده می شود. - ابعاد مستقل از خواست و اراده انسان - آگاهی و عمل مشترک انسان‌ها

۲) جهان تکوینی، سازنده بخش اجتماعی و فرهنگی جهان انسانی می باشد. - ابعاد اخلاقی، ذهنی و عمل انسان‌ها - ابعاد روانی مشترک انسان‌ها

۳) بین دو بخش ذهنی و فرهنگی، تناسب و هماهنگی وجود دارد. - ابعاد اخلاقی و روانی انسان‌ها - آگاهی و عمل مشترک انسان‌ها

۴) هریک از دو بخش جهان فردی و اجتماعی جهان انسانی، مستقل از یکدیگر عمل می کنند. - اندیشه و عمل انسان - ابعاد روانی مشترک انسان‌ها

۳۳- ۳. در ارتباط با «بخش اجتماعی جهان انسانی» کدام عبارت‌ها نادرست است؟ (صفحه ۴ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۱۴۰۱)

الف) زندگی اجتماعی انسان‌ها را در بر می گیرد.

ب) این بخش از جهان انسانی را جهان ذهنی می نامند.

پ) هویت فرهنگی دارد.

ت) دانسته‌ها و تجربه‌های ویژه ما مربوط به این بخش است.

۱) الف و ب (۲) پ و ت (۳) ب و ت (۴) ب و پ

- ۳۴- ۴. کدام گزینه جاهای خالی عبارت‌های زیر را به ترتیب، کامل می‌کند؟ (صفحه ۴ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۱۴۰۱)
- (الف) ... محصول زندگی انسان است.
 (ب) ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها به بخش ... جهان انسانی تعلق دارند.
 (پ) ... محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌ها است.
- (۱) جهان اجتماعی - اجتماعی - فرهنگ
 (۲) جهان انسانی - اجتماعی - جهان ذهنی
 (۳) جهان اجتماعی - فردی - جهان ذهنی
 (۴) جهان انسانی - فردی - فرهنگ
- ۳۵- ۵. به ترتیب، کدام گزینه تکمیل‌کننده جدول زیر است؟ (صفحه ۳ و ۴ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۱۴۰۱)

پرسش‌های بنیادین	
ب	معرفت‌شناسانه
الف	هستی‌شناسانه
ج	انسان‌شناسانه

- (۱) آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟- آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟- آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟
 (۲) آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟- آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟- آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟
 (۳) آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟- آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟- آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟
 (۴) آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟- آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟- آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟
- ۳۶- ۶. در کدام گزینه، به ترتیب پرسش‌های انسان‌شناسانه، معرفت‌شناسانه و هستی‌شناسانه یک فرهنگ، بیان شده است؟ (صفحه ۳ و ۴ کتاب درسی) (آزمون کانون - دی ۱۴۰۰)

- (۱) آیا می‌توان پایانی برای دنیا در نظر گرفت؟- آیا داشتن عقل، می‌تواند ما را از وحی بی‌نیاز کند؟- آیا آزادی را می‌توان وجه تمایز انسان از موجودات دیگر دانست؟
 (۲) آیا علم تجربی توان داور پیرامون عقاید و ارزش‌ها را دارد؟- آیا به غیر از جهان مادی، جهان دیگری نیز وجود دارد؟- فطرت انسانی، چه دستاوردی برای انسان به ارمغان می‌آورد؟
 (۳) غایت و هدف زندگی ما چیست؟- آیا موجوداتی مانند درخت و دریا نیز دارای بُعد معنوی هستند؟- آیا تجربه‌های شخصی هر فرد می‌تواند برای خودش معتبر باشد؟
 (۴) کدام نیازهای آدمی، از جمله نیازهای حقیقی او هستند؟- آیا دستاوردهای علمی گذشتگان، به کلی غیرقابل استفاده است؟- آیا موجودات همگی دارای هدفی واحد هستند؟

- ۳۷- ۷. «هنگامی که یک نویسنده ایرانی کتابی با عنوان اسلام و فرهنگ ایرانی می‌نویسد و بدون هیچ مانعی مجوز انتشار آن را می‌گیرد.» در این باره می‌توان گفت: (صفحه ۵ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۱۴۰۱)

- (۱) بین دو بخش ذهنی و فردی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد.
 (۲) وقتی فردی کتابی می‌نویسد یا مجسمه‌ای می‌سازد یا به دیگری مهر می‌ورزد، از جهان فرهنگی به جهان فردی وارد می‌شود.
 (۳) هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می‌دهد.
 (۴) هر نوع عقیده و اخلاقی، فرهنگی متفاوت با خود را جست‌وجو می‌کند.

- ۳۸- ۸. منظور از هماهنگی میان بخش‌های ذهنی و فرهنگی جهان انسانی چیست؟ (صفحه ۵ کتاب درسی) (آزمون کانون - آبان ۱۴۰۱)

- (۱) هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می‌دهد. هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.
 (۲) وقتی فردی کتابی می‌نویسد یا مجسمه‌ای می‌سازد یا به دیگری مهر می‌ورزد، از جهان فردی به جهان فرهنگی وارد می‌شود.
 (۳) فرهنگ، شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.
 (۴) وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و اجتماعی جهان خود قرار دارد.

- ۳۹- ۹. کدام گزینه در ارتباط با جهان تکوینی و نظر متفکران مسلمان درباره این جهان، درست است؟ (صفحه ۶ کتاب درسی) (آزمون کانون - آبان ۱۴۰۱)

- (۱) جهان تکوینی پیش از انسان وجود نداشته و وجود آن وابسته به خواست و اراده انسان است.
 (۲) متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می‌دانند.
 (۳) از نظر متفکران مسلمان، جهان تکوینی بخشی از جهان طبیعت است.
 (۴) متفکران مسلمان جهان تکوینی را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.

- ۴۰- ۱۰. تمامی عبارات مطرح شده در کدام گزینه مربوط به بخش اجتماعی جهان انسانی است؟ (صفحه ۴ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۱۴۰۲)

- (۱) افراد دیگر با ما در آن شریک نیستند. - هویت فرهنگی دارد.
 (۲) زندگی اجتماعی انسان‌ها را در بر می‌گیرد. - بیان کردن موضوعی واحد به چند شکل مختلف، مربوط به این بخش است.
 (۳) آن را جهان ذهنی نیز می‌نامند. - خلیقات ویژه ما مربوط به این بخش است.
 (۴) زندگی اجتماعی انسان‌ها را در بر می‌گیرد. - نام دیگر آن جهان فرهنگی است.

تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی

- ۴۱- ۱. به ترتیب، کدام گزینه در رابطه با دیدگاه اول و دوم تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی صحیح است؟
(صفحه ۷ و ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - آبان ۱۴۰۱)
- ۱) جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی دارند. - جهان فرهنگی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان ذهنی از دست می‌دهند.
۲) جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند. - بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند.
۳) جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی است. - جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌ها است.
۴) جامعه و فرهنگ دارای جایگاه ویژه‌ای هستند. - جهان تکوینی محدود به طبیعت نیست.
- ۴۲- ۲. در کدام گزینه، به ترتیب پاسخ صحیح پرسش‌های زیر آمده است؟
(صفحه‌های ۳، ۴ و ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - تیر ۱۴۰۱)
- الف) کدام‌یک از پرسش‌های زیر در دسته پرسش‌های هستی‌شناسانه است؟
ب) از منظر قرآن، چه زمانی جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی انسان‌ها می‌گشاید؟
ج) چه چیزی محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست؟
- ۱) آیا تنها راه شناخت جهان هستی، حس و تجربه است؟ - هرگاه انسان، اخلاق الهی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد. - جهان ذهنی
۲) آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟ - هرگاه انسان، اخلاق الهی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد. - فرهنگ
۳) آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟ - هرگاه انسان، فرهنگ الهی داشته باشد و جامعه نیز از اخلاق توحیدی برخوردار باشد. - جهان انسانی
۴) آیا تنها راه شناخت جهان هستی، حس و تجربه است؟ - هرگاه انسان، فرهنگ الهی داشته باشد و جامعه نیز از اخلاق توحیدی برخوردار باشد. - جهان اجتماعی
- ۴۳- ۳. هر یک از جملات زیر، به ترتیب با کدام دیدگاه در مورد تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی در ارتباط است؟
(صفحه ۷ و ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - دی ۱۴۰۰)
- اگر فردی در یک جهان با فرهنگ سکولار زندگی کند، طبیعتاً ذهن او نیز سکولار خواهد شد و اعتقادی به جهان غیرمادی نخواهد داشت.
- هر فرد باید تلاش کند تا جامعه بهتری را بسازد، چرا که هر فردی آزاد است و وظیفه دارد در صورت خطای جامعه، برای بهبود و اصلاح آن تلاش کند.
- این‌که برخی از افراد باتقوا می‌شوند و بعضی افراد تمایل بیشتری به فساد دارند، به دلیل وجود یا فقدان یک بخش خاصی در مغز آن‌هاست.
- اگر جامعه‌ای برنامه خوبی برای کسب ثروت داشته باشد، می‌تواند منابع نامحدودی از جنگل‌ها، معادن، ذخایر زیرزمینی و ... را استفاده کند.
- ۱) دیدگاه اول - دیدگاه سوم - دیدگاه دوم - دیدگاه اول
۲) دیدگاه دوم - دیدگاه سوم - دیدگاه اول - دیدگاه دوم
۳) دیدگاه سوم - دیدگاه دوم - دیدگاه سوم - دیدگاه اول
۴) دیدگاه دوم - دیدگاه اول - دیدگاه اول - دیدگاه سوم
- ۴۴- ۴. از منظر قرآن کریم، شرط گشوده شدن درهای برکات جهان تکوینی به روی انسان‌ها چیست و از چه چیزی به‌عنوان اغلال و سلاسل یاد می‌کند؟
(صفحه ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۱۴۰۱)
- ۱) مسئولیت‌پذیری فرد در قبال فرهنگ و جامعه خویش - بسته شدن ظرفیت‌های الهی و آسمانی به روی انسان
۲) برخورداری انسان از اخلاق الهی و جامعه از فرهنگ توحیدی - بسته شدن ظرفیت‌های الهی و آسمانی به روی انسان
۳) مسئولیت‌پذیری فرد در قبال فرهنگ و جامعه خویش - عقاید و اعمالی که مانع دستیابی انسان به حقیقت خویش و جهان هستی می‌شوند.
۴) برخورداری انسان از اخلاق الهی و جامعه از فرهنگ توحیدی - عقاید و اعمالی که مانع دستیابی انسان به حقیقت خویش و جهان هستی می‌شوند.
- ۴۵- ۵. به ترتیب، کدام گزینه جاهای خالی زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟
(صفحه ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - فروردین ۱۴۰۲)
- «قرآن کریم برای ... و ... جایگاه ویژه‌ای قائل است و در عین حال، جهان ... را نادیده نمی‌گیرد و بر مسئولیت ... در قبال ... و ... تأکید می‌کند.»
- ۱) فرد - فرهنگ - تکوینی - فردی اشخاص - جامعه - فرهنگ
۲) جامعه - فرد - فرهنگی - جامعه - فرد - ذهن او
۳) فرد - جامعه - تکوینی - جامعه - فرد - ذهن او
۴) جامعه - فرهنگ - فردی اشخاص - فرد - فرهنگ - جامعه
- ۴۶- ۶. به ترتیب، کدام گزینه جاهای خالی را به درستی کامل می‌کند؟
(صفحه ۹ تا ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - بهمن ۱۴۰۱)
- از نظر متفکران مسلمان، جهان تکوینی تنها به جهان ... محدود نمی‌شود.
در دیدگاه اول، ذهن افراد و فرهنگ، هویتی ... و ... دارند.
در دیدگاه دوم، جهان ... را مهم‌تر از جهان ... و ... می‌دانند.
- ۱) طبیعت - طبیعی - مادی - فرهنگی - ذهنی - تکوینی
۲) انسانی - ذهنی - فرهنگی - طبیعت - فردی - اجتماعی
۳) طبیعت - طبیعی - مادی - ذهنی - فرهنگی - تکوینی
۴) انسانی - مادی - فرهنگی - طبیعت - فردی - اجتماعی

۴۷- ۷. به ترتیب، صحیح و غلط بودن عبارات زیر را بررسی نمایید. (صفحه ۷ تا ۹ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۱۴۰۱)

- (الف) بازماندن از تعامل صحیح با جهان هستی پیامد شناخت نادرست انسان از خود و جهان هستی است.
(ب) هنر را می توان بیان ژرف ترین فردیت هنرمند دانست که این فردیت مجرد از اجتماع است.
(پ) باغ سازی ایرانی ارتباطی نزدیک با باورهای مذهبی و اعتقادات سازندگان آنها داشته است.
(ت) برخی آیات قرآن کریم از تعامل فعال جهان تکوینی با جهان فرهنگی سخن می گویند.

(۱) غ - ص - ص - غ (۲) ص - ص - ص - ص (۳) ص - ص - غ - ص (۴) ص - غ - ص - ص

۴۸- ۸. در ارتباط با نمودار زیر کدام گزینه صحیح می باشد؟ (صفحه ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - آبان ۱۴۰۰)

- (۱) نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیتها و قابلیت هایی را از علوم انسانی سلب می کند.
(۲) براساس این دیدگاه، جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی، مهم و در تعامل با یکدیگرند.
(۳) در این دیدگاه، جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آنهاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می کنند.

(۴) براساس این دیدگاه، ذهن افراد و فرهنگ، هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آنها نظیر علوم طبیعی است.

۴۹- ۹. از منظر قرآن، هر گاه انسان ... داشته باشد و جامعه هم از ... برخوردار باشد، جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی آنها می گشاید و اغلال و سلاسل زنجیرهایی هستند که ... (صفحه ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - آبان ۱۴۰۱)

- (۱) رفتار حکیمانه - فرهنگ توحیدی - انسان را در دنیا به اسارت می کشند.
(۲) اخلاق الهی - فرهنگ توحیدی - انسان را در دنیا و آخرت به بند می کشند.
(۳) رفتار حکیمانه - فرهنگ اساطیری - انسان را در آخرت به اسارت می کشند.
(۴) اخلاق الهی - فرهنگ اساطیری - انسان را در دنیا به بند می کشند.

۵۰- ۱۰. در ارتباط با نمودار زیر کدام گزینه صحیح است؟ (صفحه ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۱۴۰۱)

- (۱) جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می دهند.
(۲) جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی هر سه مهم هستند.
(۳) جهان طبیعت مهم تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است.
(۴) علوم انسانی و علوم طبیعی تفاوتی ندارند و همه علوم به مانند علوم طبیعی هستند.

پیمانه

۵۱- ۱. به ترتیب، کدام گزینه در مورد موارد زیر صحیح است؟ (صفحه ۷ و ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - آبان ۱۴۰۱)

- نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیتها و قابلیت هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می کند.
- علوم مربوط به ذهن افراد و فرهنگ نیز مانند علوم طبیعی هستند.
- زنجیرهایی که انسان را در دنیا و آخرت به بند می کشد.
- ادراک و آگاهی به انسان منحصر نمی شود.
- جهان ذهنی و جهان تکوینی استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می دهند.

- (۱) دیدگاه اول - دیدگاه دوم - دیدگاه سوم - دیدگاه سوم - دیدگاه دوم
(۲) دیدگاه اول - دیدگاه دوم - اغلال و سلاسل - دیدگاه سوم - دیدگاه دوم
(۳) دیدگاه اول - دیدگاه اول - اغلال و سلاسل - دیدگاه سوم - دیدگاه دوم
(۴) دیدگاه اول - دیدگاه اول - اغلال و سلاسل - دیدگاه دوم - دیدگاه سوم

۵۲- ۲. به ترتیب، هر یک از موارد زیر مربوط به کدام دیدگاه در مورد ارتباط جهان های مختلف با یکدیگر می باشد؟

(الف) جهان تکوینی، ماده خامی است که جوامع مختلف در آن تصرف می کنند. (صفحه ۷ و ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۱۴۰۱)

- (ب) وجود رفتار حکیمانه در جهان تکوینی براساس حکمت خداوند است.
(پ) ذهن افراد و فرهنگ هویتی طبیعی و مادی دارند.

- (۱) دیدگاه دوم - دیدگاه اول - دیدگاه دوم
(۲) دیدگاه اول - دیدگاه دوم - دیدگاه سوم
(۳) دیدگاه دوم - دیدگاه سوم - دیدگاه اول
(۴) دیدگاه اول - دیدگاه سوم - دیدگاه دوم

۵۳- ۳. به ترتیب کدام عامل، برخی از ظرفیت های علوم انسانی را سلب می کند و نگرش قرآن درباره جهان تکوینی چیست؟

(صفحه ۷ و ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - آذر ۹۷)

- (۱) یکسان دانستن علوم انسانی و علوم طبیعی - طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می دهد.
(۲) تفاوت قائل شدن بین علوم انسانی و علوم طبیعی - جهان تکوینی، رفتاری حکیمانه با افراد انسانی دارد.
(۳) نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی - جهان تکوینی، محدود به جهان طبیعت نیست.
(۴) تفاوت قائل شدن بین علوم انسانی و علوم طبیعی - جهان تکوینی را محدود به جهان طبیعت می داند.

۵۴- ۴. کدام گزینه، به ترتیب پیرامون نمودارهای زیر در رابطه با تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی صحیح است؟

(صفحه ۷ و ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - تیر ۱۴۰۱)

- (الف) ۱) جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند. - (ب) جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.
۲) جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی، مهم و در تعامل با یکدیگرند. - (ب) در این دیدگاه جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست.
۳) جهان تکوینی، ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند. - (ب) نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.
۴) جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست و ادراک و آگاهی نیز به انسان منحصر نمی‌شود. - (ب) جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است.

۵۵- ۵. به ترتیب صحیح یا غلط بودن گزاره‌های زیر در مورد دیدگاه دوم پیرامون جهان‌های سه‌گانه در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

(صفحه ۷ و ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۹۸)

- (الف) جهان ذهنی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست.
(ب) جهان فرهنگی، ماده خامی است که جهان‌های فردی مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.
(ج) هر سه جهان در این دیدگاه مهم هستند اما جهان فرهنگی دارای اهمیت بیشتری است.
(د) بر مسئولیت فرد در قبال جامعه تأکید می‌کند.

۱) ص - غ - ص ۲) ص - غ - ص ۳) ص - غ - غ ۴) غ - غ - ص - ص

(صفحه ۷ و ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۹۸)

۵۶- ۶. هریک از موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام دیدگاه می‌باشد؟

- (الف) جهان طبیعت را مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی می‌داند.
(ب) در این دیدگاه، ذهن افراد، هویتی طبیعی و مادی دارد.
(ج) در این دیدگاه، هر سه جهان مهم و در تعامل با یکدیگرند.

۱) دیدگاه دوم - دیدگاه دوم - دیدگاه سوم
۲) دیدگاه اول - دیدگاه اول - دیدگاه سوم
۳) دیدگاه دوم - دیدگاه اول - دیدگاه قرآن
۴) دیدگاه اول - دیدگاه دوم - دیدگاه قرآن

۵۷- ۷. کدام یک از گزاره‌های زیر در ارتباط با دیدگاه سوم تعامل جهان‌های اجتماعی نادرست است؟

(صفحه ۷ و ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۹۸)

- (۱) قرآن کریم برای جامعه و فرهنگ جایگاه ویژه‌ای قائل است و از زندگی و مرگ امت‌ها سخن می‌گوید.
(۲) در این دیدگاه جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت است و جهان تکوینی براساس قدرت و آگاهی خداوند سبحان با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.
(۳) از نگاه قرآن ادراک و آگاهی تنها محدود به انسان نمی‌شود.
(۴) از منظر قرآن، هرگاه انسان، اخلاق الهی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد، جهان تکوینی درهای برکات خود را به سوی او می‌گشاید.

۵۸- ۸. کدام گزینه به ترتیب جاهای خالی عبارت‌های زیر را پر می‌کند؟

(صفحه ۷ و ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۹۸)

- (الف) متفکران... جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند.
(ب) جهان... پیش از انسان هم بوده و وجود آن مستقل از اراده و خواست انسان است.
(پ) از منظر متفکران مسلمان، جهان تکوینی قابل تقسیم به جهان فوق طبیعت و طبیعت...
(ت) جهان‌های مختلف با هم... و... دارند.

۱) مسلمان - ماوراءالطبیعه - است - تقابل و تفاوت
۲) ادیان الهی - تکوینی - نیست - رابطه و تعامل
۳) ادیان الهی - ماوراءالطبیعه - نیست - تقابل و تفاوت
۴) مسلمان - تکوینی - است - رابطه و تعامل

۵۹- ۹. به ترتیب آیه ۲۷۶ سوره بقره از تعامل فعال کدام جهان‌ها سخن گفته است و قرآن کریم از چه چیزی به عنوان «اغلال و سلاسل» یاد می‌کند؟

(صفحه ۸ و ۹ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۹۸)

- ۱) جهان ذهنی با جهان فرهنگی - داشتن هویت مشرکانه افراد و فرهنگ جامعه
۲) جهان تکوینی با جهان فرهنگی - باورها و اعمالی که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند.
۳) جهان ذهنی با جهان فرهنگی - باورها و اعمالی که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند.
۴) جهان تکوینی با جهان فرهنگی - داشتن هویت مشرکانه افراد و فرهنگ جامعه

۶۰- ۱۰. از نظر قرآن هویت مشرکانه افراد و فرهنگ جامعه چه پیامدی را به همراه دارد؟

(صفحه ۸ و ۹ کتاب درسی) (آزمون کانون - مهر ۹۸)

- ۱) زمین و آسمان از تعامل سازنده با آن‌ها سر باز می‌زنند و جهان انسانی درهای برکات خود را بر روی جهان تکوینی می‌بندد.
۲) زمین و آسمان با یکدیگر تعامل سازنده نخواهند داشت و ظرفیت‌های الهی و آسمانی خود را از هم پنهان می‌کنند.
۳) زمین و آسمان از تعامل سازنده با آن‌ها سر باز می‌زنند و ظرفیت‌های الهی و آسمانی خود را از آن‌ها پنهان می‌کنند.
۴) زمین و آسمان با یکدیگر تعامل سازنده نخواهند داشت و جهان انسانی درهای برکات خود را بر روی جهان تکوینی می‌بندد.

پاسخ نامه

پاسخ تشریحی جهان فرهنگی

۱۰. در معرفت‌شناسی پرسش‌هایی از قبیل اینکه آیا تنها راه شناخت واقعیت، حس و تجربه است؟ مطرح می‌شود.

۱۱. فرهنگ، شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.

۱۲. طبیعت - فوق‌طبیعت

۱۳. هرگاه افراد و فرهنگ جامعه، هویتی مشترک داشته باشند، زمین و آسمان از تعامل سازنده با آنها سرباز می‌زنند.

۱۴. جهان انسانی به دو بخش فردی و اجتماعی تقسیم می‌شود؛ بخش فردی آن مربوط به زندگی شخصی و فردی انسان‌ها است که به ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها تعلق دارد. بخش اجتماعی آن، هویت فرهنگی و شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را دربر می‌گیرد. از این رو از بخش فردی جهان انسانی به جهان ذهنی و از بخش اجتماعی آن به جهان فرهنگی یاد می‌کنند.

۱۵. وقتی فردی درباره مسئله‌ای خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود به سر می‌برد، ولی هنگامی که اندیشه خود را به صورت گفتار یا نوشتار بیان می‌کند یا بر اساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به محدوده اجتماعی و فرهنگی وارد می‌شود.

۱۶. هر فرهنگی نوعی خاص از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد پدید می‌آورد و به همان نوع اجازه بروز و ظهور می‌دهد و هر نوع عقیده و اخلاقی نیز جویای فرهنگی متناسب با خود است.

۱۷. متفکران مسلمان جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند. نزد آنان جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است. آن‌ها جهان تکوینی را به دو جهان طبیعت و فوق‌طبیعت تقسیم می‌کند.

۱۸. در دیدگاه اول، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می‌کنند و این جهان را مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی می‌دانند. در این دیدگاه ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آنها نظیر علوم طبیعی است. این گروه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند.

۱. الف) نادرست؛ معرفت‌شناسی به پرسش‌هایی از قبیل اینکه آیا تنها راه شناخت واقعیت، حس و تجربه است؟ پاسخ می‌دهد.

ب) درست

پ) درست

ت) نادرست؛ هر فرهنگی در عمیق‌ترین لایه‌های خود به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهد.

۲. الف) جهان فرهنگی

ب) ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی

پ) اغلال و سلاسل

ت) تناسب و هماهنگی

ث) طبیعت

۳. ۱- ج) جامعه نیز از فرهنگی توحیدی برخوردار است.

۲- الف) محدود به جهان طبیعت نیست.

۳- د) پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی

۴. پرسش‌های بنیادی به سه دسته اصلی تقسیم می‌شوند:

هستی‌شناسانه - انسان‌شناسانه - معرفت‌شناسانه

۵. پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی، همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ از انسان و جهان را می‌سازد و به مثابه روح یا شالوده فرهنگ عمل می‌کنند.

۶. جهان انسانی، محصول زندگی انسان است و هر چه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید، مربوط به این جهان است.

۷. در مقابل جهان انسانی، جهان دیگری به نام جهان تکوینی وجود دارد. جهان تکوینی پیش از انسان و مستقل از خواست و اعتبار انسان وجود داشته است.

۸. هستی‌شناسی به اینکه آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود یا خیر؟ اشاره دارد.

۹. در انسان‌شناسی پرسش‌هایی از قبیل اینکه آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟ مطرح می‌شود.

۱۹.

گروهی جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند. این گروه جهان ذهنی و فردی افراد را تابع فرهنگ می‌دانند و جهان تکوینی را ماده‌ی خامی برای دخل و تصرف فرهنگ‌ها و جوامع مختلف می‌دانند. در این دیدگاه جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیت و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

۲۵.

گزینه ۲

– وقتی فردی کتابی می‌نویسد یا مجسمه‌ای می‌سازد یا به دیگری مهر می‌ورزد، از جهان فردی به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

– هر فرهنگی در عمیق‌ترین لایه‌های خود به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهد.

۲۶.

گزینه ۱

الف) وقتی فردی درباره‌ی موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده‌ی فردی و ذهنی خود قرار دارد، ولی هنگامی که اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

ب) ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها به بخش فردی جهان انسانی مربوط است.

۲۷.

گزینه ۲

الف) ویژگی‌های خاص افراد مربوط به بخش فردی جهان انسانی (جهان ذهنی) آنان است.

ب) جهان انسانی محصول زندگی و عمل مشترک انسان‌ها است و هر چه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید به این جهان تعلق دارد.

ج) فرهنگ، محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌ها است.

۲۸.

گزینه ۲

الف) هر کدام از ما دانسته‌ها، تجربه‌ها و خلیات ویژه‌ای داریم که افراد دیگر با ما در آن‌ها شریک نیستند. (بخش فردی) ب) بخش اجتماعی جهان انسانی زندگی اجتماعی انسان‌ها را در بر می‌گیرد. این بخش هویت فرهنگی دارد.

ج، د، ه) وقتی فردی درباره‌ی موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده‌ی فردی و ذهنی خود قرار دارد. ولی هنگامی که اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

۲۹.

گزینه ۲

تشریح موارد نادرست:

جهان انسانی به دو جهان ذهنی و فرهنگی تقسیم می‌شود. تمامی پدیده‌های جهان هستی محصول زندگی انسان نیستند.

۳۰.

گزینه ۲

بررسی عبارت‌های غلط:

در نگاه متفکران، جهان تکوینی شامل جهان طبیعت و فوق طبیعت است و جهان انسانی شامل جهان ذهنی و جهان فرهنگی است. بنابراین از وجود چهار جهان سخن می‌گویند.

«فرهنگ» شیوه‌ی زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز حاصل آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.

وقتی فردی درباره‌ی موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده‌ی فردی و ذهنی خود قرار دارد، ولی هنگامی که اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

۲۰.

دیدگاه سوم، دیدگاه کسانی است که جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی را مهم و در تعامل با یکدیگر می‌دانند. در این نگاه، جهان تکوینی براساس حکمت و مشیت خداوند سبحان، رفتاری حکیمانه با افراد و جوامع انسانی دارد. از نگاه قرآن، جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست. ادراک و آگاهی نیز به حیات انسانی منحصر نمی‌شود و جهان هستی نیز بر خوردی حکیمانه و هوشمندانه با جهان انسانی دارد.

پاسخ چهارگزینه‌ای جهان فرهنگی

جهان انسانی و جهان تکوینی

۲۱.

گزینه ۳

جهان اجتماعی را جهان فرهنگی نیز می‌خوانند؛ زیرا هویتی فرهنگی دارد و محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.

۲۲.

گزینه ۱

– وقتی فردی درباره‌ی موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده‌ی فردی و ذهنی خود قرار دارد.

– بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی، تناسب و هماهنگی وجود دارد.

– هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه‌ی بروز می‌دهد.

۲۳.

گزینه ۳

متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند. از نظر آنان، جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است و جهان تکوینی را هم به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.

۲۴.

گزینه ۳

بخش فردی جهان انسانی به زندگی شخصی و فردی انسان‌ها باز می‌گردد. ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها به این بخش تعلق دارد. هر کدام از ما دانسته‌ها، تجربه‌ها و خلیات ویژه‌ای داریم که افراد دیگر با ما در آن‌ها شریک نیستند.

هنر را می‌توان بیان ژرف‌ترین فردیت هنرمند دانست، اما این فردیت مجرد از اجتماع نیست.

۳۱. گزینه ۴

بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد. هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می‌دهد. هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.

۳۲. گزینه ۳

– بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد. هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می‌دهد. هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگ متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.

– بخش فردی جهان انسانی به زندگی شخصی و فردی انسان‌ها باز می‌گردد. ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها به این بخش تعلق دارد. بخش اجتماعی جهان انسانی هویت فرهنگی دارد. فرهنگ شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.

۳۳. گزینه ۳

عبارت‌های «الف و پ» درست است و عبارت‌های «ب و ت» نادرست است.

تشریح عبارت‌های نادرست:

(ب) بخش فردی جهان انسانی را جهان ذهنی می‌نامند.
(ت) دانسته‌ها، تجربه‌ها و خلیات ویژه ما مربوط به بخش فردی جهان انسانی است نه بخش اجتماعی.

۳۴. گزینه ۴

(الف) جهان انسانی محصول زندگی انسان است.
(ب) ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها به بخش فردی جهان انسانی تعلق دارند.
(پ) فرهنگ، محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.

۳۵. گزینه ۲

پرسش‌های بنیادی به سه دسته اصلی تقسیم می‌شوند:
هستی‌شناسانه، با پرسش‌هایی از این قبیل: آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟
معرفت‌شناسانه، با پرسش‌هایی از این قبیل: آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟

انسان‌شناسانه، با پرسش‌هایی از این قبیل: آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟

۳۶. گزینه ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اینکه دنیا پایانی دارد یا خیر، از پرسش‌های هستی‌شناسانه است. پرسش از عقل و وحی نشان‌دهنده بحث در حیطه معرفت‌شناسی است. پرسش از وجه تمایز انسان، نشان‌دهنده انسان‌شناسی است.

گزینه «۲»: پرسش از توانایی‌ها و ظرفیت‌های علم تجربی، یک پرسش معرفت‌شناسانه است. اینکه آیا جهانی به جز این دنیای مادی وجود دارد یا خیر را باید در حیطه هستی‌شناسی بحث کرد. بحث از فطرت انسانی، نشان‌دهنده پرسش‌های انسان‌شناسانه است.

گزینه «۳»: وقتی ما به دنبال هدف زندگی انسان می‌گردیم، از یک پرسش انسان‌شناسانه صحبت می‌کنیم. اینکه ویژگی‌های موجودات هستی را بررسی کنیم، یک پرسش هستی‌شناسانه است. اعتبار هر دانشی را در حیطه معرفت‌شناسی بررسی می‌کنیم.

۳۷. گزینه ۳

بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد. هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می‌دهد. هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.

نکات مهم درسی: گزینه ۲ به تعامل جهان‌های فردی و اجتماعی انسان اشاره دارد.

۳۸. گزینه ۱

بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد. هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می‌دهد. هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.

۳۹. گزینه ۴

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جهان تکوینی پیش از انسان هم بوده و وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان است.

گزینه «۲»: متفکران مسلمان جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند.

گزینه «۳»: از نظر متفکران مسلمان، جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است.

۴۰. گزینه ۴

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست (مربوط به بخش فردی است). – درست

گزینه «۲»: درست – نادرست (مربوط به بخش فردی است).

گزینه «۳»: نادرست (مربوط به بخش فردی است). – نادرست (مربوط به بخش فردی است).

گزینه «۴»: درست – درست

گزینه ۳

انواع دیدگاه‌ها در رابطه با تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی:

دیدگاه اول: براساس این دیدگاه جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است. ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها نظیر علوم طبیعی است. طرفداران این دیدگاه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند. نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

دیدگاه دوم: گروهی دیگر جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند. در این دیدگاه جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آنهاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند. از این دیدگاه، جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

گزینه ۲

الف) پرسش‌های بنیادی به سه دسته اصلی تقسیم می‌شوند. هستی‌شناسانه، با پرسش‌هایی از این قبیل: آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟

انسان‌شناسانه، با پرسش‌هایی از این قبیل: آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟

معرفت‌شناسانه، با پرسش‌هایی از این قبیل: آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟

ب) از منظر قرآن، هرگاه انسان، اخلاق الهی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد، جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی آن‌ها می‌گشاید.

ج) فرهنگ، شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.

گزینه ۲

جملات صورت سوال به ترتیب، مثالی برای جملات زیر هستند: در دیدگاه دوم، جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست. در دیدگاه سوم، بر مسئولیت فرد در قبال جامعه و فرهنگ تأکید می‌شود. در دیدگاه اول، ذهن افراد نیز هویتی مادی و طبیعی دارد. در دیدگاه دوم، جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.

گزینه ۴

از منظر قرآن، هرگاه انسان، اخلاق الهی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد، جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی آن‌ها می‌گشاید. قرآن کریم، باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند، اغلال و سلاسل می‌نامد.

گزینه ۴

قرآن کریم برای جامعه و فرهنگ جایگاه ویژه‌ای قائل است و در عین حال، جهان فردی اشخاص را نادیده نمی‌گیرد و بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند.

گزینه ۱

– متفکران مسلمان جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند. نزد آنان جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است. – از نظر دیدگاه اول، جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت از جهان ذهنی و جهان فرهنگی مهم‌تر است.

– دیدگاه دوم جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌داند، این گروه جهان ذهنی و فردی افراد را تابع فرهنگ می‌دانند.

گزینه ۴

تشریح عبارت نادرست:

ب) هنر را می‌توان بیان ژرف‌ترین فردیت هنرجو دانست که این فردیت مجرد از اجتماع نیست. (ارتباط جهان فردی (ذهنی) و جهان فرهنگی). هنرمند عضوی از یک فرهنگ است و آثارش مطابق با فرهنگی است که با آن مناسباتی دارد.

گزینه ۳

نمودار صورت سؤال مربوط به دیدگاه دوم تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی می‌باشد، که در این دیدگاه جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آنهاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.

گزینه ۲

از منظر قرآن، هرگاه انسان، اخلاق الهی داشته باشد و جامعه هم از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد، جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی آن‌ها می‌گشاید.

اغلال و سلاسل، زنجیرهایی هستند که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند.

گزینه ۱

این نمودار تبیین‌کننده دیدگاه دوم در مورد ارتباط و تعامل جهان‌ها می‌باشد. این دیدگاه، جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌داند. در این دیدگاه جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند. از این دیدگاه جهان تکوینی و جهان ذهنی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

گزینه ۳

– دیدگاه اول: براساس این دیدگاه جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است. ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها نظیر علوم طبیعی است. طرفداران این دیدگاه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند. نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

– دیدگاه دوم: جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

– از نگاه قرآن، جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست. ادراک و آگاهی نیز به انسان منحصر نمی‌شود و جهان تکوینی براساس حکمت و خواست خداوند سبحان، با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.

– اغلال و سلاسل، زنجیرهایی هستند که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «۱»: مورد سوم نادرست است.

گزینه ۲: «۲»: مورد دوم نادرست است.

گزینه ۴: «۴»: موارد «۳» و «۴» نادرست هستند.

- ۵۲. گزینه ۳** الف) در دیدگاه دوم، جهان فرهنگی مهم‌ترین جهان است و جهان تکوینی صرفاً ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن تصرف می‌کنند.
- ب) طبق دیدگاه سوم براساس حکمت و اراده خداوند، رفتار حکیمانهای از سوی جهان تکوینی سر می‌زند.
- پ) براساس دیدگاه اول، ذهن افراد و فرهنگ هویتی طبیعی و مادی دارند.
- ۵۳. گزینه ۳** درباره جهان‌های مختلف و چگونگی رابطه و پیوند آن‌ها دیدگاه‌هایی وجود دارد. گروه اول معتقدند بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی وجود ندارد. نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.
- ۵۴. گزینه ۳** نمودارهای صورت سؤال، به ترتیب مربوط به دیدگاه دوم و دیدگاه اول تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: دیدگاه اول - دیدگاه دوم
- گزینه ۲: دیدگاه سوم - دیدگاه دوم
- گزینه ۴: دیدگاه سوم - دیدگاه اول
- ۵۵. گزینه ۳** تشریح موارد نادرست:
- ب) در دیدگاه دوم، جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست و جهان تکوینی، ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.
- ج) هر سه جهان در دیدگاه سوم مهم و در تعامل با یکدیگرند.
- د) در نگاه قرآنی بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌شود.
- ۵۶. گزینه ۲** الف) در دیدگاه اول، جهان طبیعت را مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی می‌دانند.
- ب) در دیدگاه اول، ذهن افراد هویتی طبیعی و مادی دارد.
- ج) در دیدگاه سوم یعنی دیدگاه قرآن، هر سه جهان مهم و در تعامل با یکدیگرند.
- ۵۷. گزینه ۲** از نگاه قرآن، جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست و جهان تکوینی براساس حکمت و خواست خداوند، با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.
- ۵۸. گزینه ۴** الف) متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند.
- ب) جهان تکوینی پیش از انسان بوده و مستقل از خواست و اراده انسان وجود داشته است.
- پ) از منظر متفکران مسلمان، جهان تکوینی به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌شود.
- ت) جهان‌های مختلف با هم رابطه و تعامل دارند.

۵۹. گزینه ۲ برخی آیات قرآن کریم، مانند آیه ۴۱ سوره روم، آیه ۹۶ سوره اعراف و آیه ۲۷۶ سوره بقره از تعامل فعال جهان تکوینی با جهان فرهنگی سخن می‌گویند. قرآن کریم، باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند، «اغلال و سلاسل» می‌نامد.

۶۰. گزینه ۳ از منظر قرآن، هرگاه افراد و فرهنگ جامعه هویتی مشترکانه داشته باشند، زمین و آسمان از تعامل سازنده با آن‌ها سر باز می‌زنند و ظرفیت‌های الهی و آسمانی خود را از آن‌ها پنهان می‌کنند.

پاسخ تشریحی فرهنگ جهانی

- ۶۱. الف) درست**
- ب) درست
- پ) نادرست: فرهنگ صهیونیسم اشاره به نژاد خاصی دارد.
- ت) نادرست: فرهنگ‌های مختلف، گستره جغرافیایی و تداوم تاریخی یکسانی ندارند.
- ث) نادرست: فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن مربوط به قوم و منطقه خاص است اگر نگاه سلطه‌جویانه به سایر اقوام و مناطق داشته باشند می‌توانند از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر روند.
- ج) نادرست: فقدان عدالت باعث بهره‌کشی ظالمانه برخی انسان‌ها و جوامع از برخی دیگر و پایمال شدن حقوق انسان‌ها می‌شود.

۶۲. الف) عقاید و ارزش‌های

- ب) نژاد خاصی - دنیوی خود
- پ) ثروت و قدرت
- ت) قوم - سلطه‌جویانه
- ث) صهیونیسم.
- ح) مدینه فاسقه

۶۳. ۱) فرهنگ جبرگرا (ج)

- ۲) عدالت و قسط (ث)
- ۳) حقیقت (الف)
- ۴) حریت و آزادی (ت)

۶۴. فرهنگ صهیونیسم و فرهنگ سرمایه‌داری

۶۵. فرهنگی که تسلط یک قوم، جامعه و گروه خاص را بر دیگران به دنبال می‌آورد و دیگران را به ضعف و ناتوانی می‌کشد، فرهنگ سلطه یا استکبار است.